

සම්බලා ජාතකය

ධර්මරාජයන් වහන්සේ ජේතවනාරාමයෙහි වැඩ වාසය කරන සේක් කොසොල් රජ බිසවු මල්ලිකා දේවීන් අරභයා වදාළසේක.

නිධාන කථාව:- දිනක් දම්සභා මණ්ඩපයෙහි රැස්වූ භික්ෂූන් වහන්සේලා අතර මෙබඳු කථාවක් පහළ වූයේය. ඇවැත්ති මල්ලිකා දේවීය මව්පිය නෑදැයිත් සහ තම ස්වාමියාට කළ මනා වතාවත් ආචාර ආදිය කිසිම අඩුවක් නැතිව කරන්නීය. බුද්ධ උපස්ථානයද මග නොහරන්නීයයි කථා කරමින් උන්සඳ එහි වැඩි බුද්ධ රජාණන් වහන්සේ බුද්ධශාසනයේ වැඩ හිඳ මහණෙනි, මොතොමෝ පති දේවතා කොට විසුවේ දැන් මතු නොවෙයි. පෙරත් මෙලෙසම විසුවා වේදැයි ඉකුත් වත වදාළ සේක.

ආරාධනය:- භික්ෂූන් වහන්සේ

ජාතක කථාව:- බරණැස බඹදන් රජ තමාගේ පුත් සොත්ථිසේන රජකුමරු වැඩිවිය පැමිණි කල්හි යුවරජ තනනතුරෙහි පිහිටුවා ඉතා රූපත් සම්බලා නම් රාජකුමාරිකාව ඔහුට අගමෙහෙසුන් කොට පාවා දුන්නේය. කල් යාමකින් සොත්ථිසේන යුවරජ හට අසාධ්‍ය වූ කුෂ්ට රෝගයක් ඇති වූයේය. කරන ලද පිළියම් වලින් ගුණයක් නොවූයේ ශරීරය පැලී පැලී දිය බසින්නට වන. එකල්හි අනුන්ට පිළිකුල් වූ මේ වෘධියෙන් පෙළෙන මට රාජ්‍යයෙන් කම් නැත. වලට වැද අසරණ ව මිය යාම යහපතැයි පිය රජුරුවන්ට දන්වා සියළු සම්පත් හැරදමා සිය කැමැත්තෙන් ආ සම්බලාවද කැටුව වනගතව රමය භූමි ප්‍රදේශයෙකින් පන්සලක් කොට වාසය කලාහ. සම්බලා බිසවද දිනපතා අත්පා මෙහෙවර කිරීමෙන් ද උනුපැන් සිසිල් පැන් සපයාදී මිහිරි පලාඵල ගෙන වළඳවමින්ද සුරතල් බසින් සිත් සනසවමින්ද ස්වාමි පුත්‍රයාට උපස්ථාන කරන්නීය. මෙසේ දවසරිත කුමාරිකාව දිනක් ඵලාඵල නොලාගෙන එන්නී අතරමග සිත්කලු දියරැළියක් දැක ඉස තුබූ පැස තබා ස්නානය කොට ගොඩ නැගී වල්කැල ඇඳගෙන සිටියාය. ඇගේ ශෝභාවෙන් වන ලැහැබ ඒකාලෝක වූවාය. එකල දානව රාක්ෂයෙක් අහසින් යන්නේ ඇගේ ශරීර ශෝභාය දැක ඇ පිළිබඳ සිත් ඇති මෙසේ කීය. මනා රූපත් ස්ත්‍රිය, තිගේ නාමගෝත්‍රය කුමක්ද? මේ වනය භාත්පස බබුලුවමින් සිටින තිට නමස්කාර කරමි. තී කවරෙක්දැයි විචාළේය. බරණැස් රජුගේ සොත්ථිසේන නම් පුත්‍රණු කෙනෙක් ඇත. ඔහුගේ භාර්යාව සම්බලාව මම වෙමි. අසාධ්‍ය රෝගයකින් පීඩිතව වනගතව මේ වනයේ පන්සලක වසන ඔහුට පලාපලයන් සහ සතුන් කා දමන මස් ගෙනවුත් දීමෙන් ද අත්පා මෙහෙවර කිරීමෙන්ද පෝෂ්‍ය කරමි. අද මා පලවැල ගෙන නොගිය කල්හි කිසිවක් නොලදින් හුණු වැල්ලේ කඩාහෙලූ පත්මයන් ලෙසින් මලානිකව යන්නේයයි බිසව රාක්ෂයාට කීය. රාක්ෂයා ඒ බසට කියනුයේ රෝගියෙක් වනයෙහි අසරණව ඉන්නා ඔහුලෙන් තිට ඇති පලය කිමිද? මාගේ මේ විමානයෙහි සියලු සම්පත් පිරි ඇත. සියගණන් දිවනළුවන් පිරි ඇත. මාගේ අන්තඃපුර ස්ත්‍රීන්ට අගමෙහෙසුන් කෙට තබමි. මෙතැන් පටන් රෝගියා කෙරෙහි නොසිතව, මම තිට ස්වාමියා වෙමියි. කීයේය. එකල සම්බලාවෝ කියන්නී රාක්ෂය මාගේ ස්වාමියාගේ රෝගය ගැන සිතා කල්යවමි. වල්කැලෑ ඇදීමෙන් නපුරු තුනපහස ඇති මා කවර හෙයින් රූපක්යයි කියයිද? මනා රූපත් සිඬාඔගනාවන් දිව්‍ය ස්ත්‍රීන් හා නාග කන්‍යාවෝ මේ වනයෙහි සංචාරය කරන්නාහ. ඔවුන් අතරෙන් තට පියවූ ස්ත්‍රියක් තබා යනුව මාගෙන් තට ප්‍රයෝජන කිමිද? මෙසේ කී කල්හි ඇගේ රූපයට වසඟවූ රාක්ෂයා නොයෙක් ලෙසින් කියාත් තමා වසඟයට ගත නොහැක්කේ තී බලහත්කාරයෙන් මාගේ විමානයට ගෙන යමි. මා සමඟ වාසයට අකමැති වනයෙහි නම් තී මට ගොදුරු වන්නේ වන්නේයයි කියා එක්වරම පැන අසරණව සිටි ඒ රජදුවගේ අත අල්වා ගත්තේය. සතුරාගේ වසඟයට පත්වී සිටින බිසව තම ස්වාමියා ගැන ම සිතා හඬන්නී“මේ අන් පුරුෂයෙක් හා සමඟ ලෝකඡ්වාද රතියෙහි යෙදී සිටියේ යයි රජතුමා සිතනසේක් විනම් ඊට වඩා මට දුකෙක් නැතැයි” හඬා වැලප දැන් අහසට දිගුකොට ලෝකපාල දෙවියන්ට අඬගා කියන්නී අද ලෝකපාල දෙවි කෙනෙක් ලොව නැත්තාහ. මේ ලෝක පාල දෙවි කෙනෙක් ඇත්නම් “මාගේ ස්වාමියාගේ හැර රාග විනයෙන් අන් පුරුෂයෙකු මුහුණ නොබැලූ ප්‍රාණසාතයක් නොකළ මුසාවාදයෙන් වැලකී පතිවත ගතී මා වැනියකට මේ රාක්ෂයා කරන දුරාවාරය නොවළකා බලා හිඳිනුද? ලෝකපාල ශබ්දය විනා ඒකාන්ත දෙවි කෙනෙක් මෙලොව නැතැ යි මුරගා දේවතාවන්ට යැදියාය. ඇගේ ශිලානුභාවයෙන් හා ප්‍රතිවෘතාධර්මයෙහි ආනුභාවයෙන් සක්දෙවි රජුගේ පඩුපුල් අස්න හුණු වී මේ කාරණය නුවණැසින් දැක ඒ ක්ෂණයෙහි වජ්‍රායුධ්‍ය හැරගෙන බියකරු වේගයක් මවාගෙන රාක්ෂයාගේ අග බිසව පැමිණ“එම්බල රාක්ෂය, ස්ත්‍රීන් කෙරෙන් උකුම් ගුණ ඇති බොහෝ යසස් පිරිවර ඇති ප්‍රතිෂ්‍යතා ධර්මය මැනවින් රැකී මේ රජදුව අතහැරව, තා මේ රජදුව සමඟ අසඹර්මයෙහි යෙදුනේවි නම් වේවයි ගොදුරු කොට අනුභව කෙළේවි නම් වේවයි මේ වජ්‍රායුධයෙන් තාගේ හිස සත් කඩක් කොට පලාපිය මීයි හය ගන්වා කීයේය.එබසින් තැනි ගත්

රාක්ෂයා බිසවුන් අතහැර බලාගෙන සිටියේය. එවෙලෙහි සක්දෙවි රජ නැවතත් මේ රාක්ෂයා, මෙබද්දක් කළේ වීනම් නපුරැයි, මතු නොඑන පරිද්දෙන් තුන්වන පර්වතය ඇතුළෙහි දමා ඉක්බිති සම්බුලාවන්ට අප්‍රමාදව පතිවෘතාධර්මය පුරවයි අවවාද දී දිව්‍ය ලෝකයට ගියේය. සම්බුලාව ද ඉර අවරට ගිය කල්හි සඳ පහන් ආලෝකයෙන් පන්සලට එන්නීය. රජ්ජුරුවෝද ඇ එන ශබ්දය අසා මෝ අන්‍ය පුරුෂයකු සමඟ විත් මා මරාපු නම් නපුරැයි සිතා සැඟවී සිටියේය. පන්සලට පැමිණි ඇය තමාගේ ස්වාමියා නොදැක මහත් ශෝකයෙන් අඩ අඩා මුරගා ඒ අවට ඇවිදිනී මේ වනයෙහි සිව්පා සතෙක් ඇන්ද දේවතා කෙනෙක් ඇන්ද ඔහු මාගේ ස්වාමියා වහා පෙන්නත්වා, ඔවුන්ට මාගේ නමස්කාරය කරමි. ඔවුන් සරණයෙමි. පර්වත ගිරි ගුහා වල වාසය කරන දේවතා කෙනෙක් ඇත්නම් සොඤ්ඤිත රජු වහාම ඇස දක්වව, මෙසේ කුමාරිකාව ලය පැලී යන තරම් ශෝකයෙන් අඩමින් වැලපෙමින් දෙවියන් වැද වැදා බැහැපත්ව අඩන බිසවුන් දැක සොඤ්ඤිත නම් වූ රජ්ජුරුවෝ සිතන්නාහු මේ බිසව අතිශයින් බැහැපත්ව අඩන්නීය. මම මෙතන නියාව නොඇඟවී නම් ශෝකයෙන් ලය පැලී යන්නේය. ඇගේ අදහස දනිමිසි සිතාගොස් පන්සල දොරකඩ උන්නේය. ඇ ස්වාමියා දැක දෙපයේ හිස තබා ගෙන දේවයන් වහන්ස මෙතෙක් වේලා මා අඩමින් සිටියදී ප්‍රිය තෙපුලක් නොකියා ඉන්ට මා කළ වරද කිමි දැයි විචාළීය. එමිබා සොඤ්ඤු තෙපි කිසි දිනක මේ වේලාවට නොආවය. අද වූකලී පැමිණියේ බොහෝ රැබෝවීය. එකාන්තයෙන් අද අන්‍ය සම්බන්ධයක් ඇතිව පසු වූ බැව් පෙනේ. මට වඩා තෙපට ප්‍රියයෝ කවරහුද කියව, මෙසේ රජු විචාළ කල්හි බිසව තමාට වනයේ වූ ගැහැට කියා ශක්‍යා නිසා ජීවිත දානය ලැබ මාගේ ජීවිතයටත් වඩා ප්‍රියව සිටි නුඹ වහන්සේ ලදිමිසි කී කල රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු එමිබා සොඤ්ඤු ගැහැනුන් කෙරෙහි සත්‍ය බසෙක්නම් කොයින්ද? එය අහසට පොලොව මෙන්ම මුහුදෙහි එතෙර මෙතෙර මෙන්ද දුර වන්නේය. හිමාල වන ප්‍රදේශයෙහි වල් වැද්දන් තාපස වරුන් හා සිඹවිද්‍යාධරයින් ගැවසෙන්නාහ. එබැවින් මෙය කෙසේ අදම්හද? මොහොතින් මොහොත නොයෙක් සිතිවිලි සිතන බොහෝ නුවණැති ස්ත්‍රීන් කෙරෙහින් සත්‍ය බසෙක් නැත්තේමය. මෙසේ කී කල්හි සම්බුලාව සත්‍යක්‍රියා කරන්නේ ස්වාමිනි නුඹ වහන්සේ මා කී වචනය නොවදහන කෙනෙක් වේ නම් මාගේ සත්‍යක්‍රියා බලයෙන් නුඹ වහන්සේට පිළියම් කරමිසි කියා පැන් කලයක් ගෙන මා මෙතෙක් කියේ සත්‍ය බසෙක්මය. ඒ සත්‍ය වචනයේ බලයෙන් පක්ඛවවෙද්‍යකුලයා විසින්ම පිළියම් කළ නුහුණු මේ අසාධ්‍ය රෝගය වහාම ගුණ වේවායි සිතා පැන් කලය රජුගේ ඉස් මුදුනෙහි නැමුවාය. ඇගේ සත්‍යක්‍රියා බලයෙන් හා ප්‍රතිවෘතාධර්මයෙන් ආනුභාවයෙන් ඒ මෙහොතෙහිම ඇඹුල් ගා සෝදන ලද තඹ මලක් මෙන් රජුගේ රෝගය සන්සිදුනේය. රජතුමා ඉතා ප්‍රීතියට පත්ව කීප දිනකින් බරණැසට ගොස් මඟුල් උයනට වැදවුන් කල්හි පිය රජ්ජුරුවෝ උන් ආ නියාව අසා මඟුල් කොට ගෙන්වා රාජ්‍යයෙහි අභිෂේක කොට තුමු මඟුල් උයනට වැද තවුස් වෙස් ගෙන වසන්නාහු නිතර රජගෙන් වළදන්නාහ. සොඤ්ඤිත රජ්ජුරුවෝ තමන් හා එක්ව දුක් ගෙන ඇවිදි සම්බුලාවන්ට අගමෙහෙසුන් තනතුර පමණක් දී සෙසු කිසි වෘත්තියක් නොදුන්නාහ. තවද බිසව ගැන නොසලකා සෙසු ස්ත්‍රීන් සමඟ අභිරමණය කොට ඇවිදින්නාහ. මේ හේතුවෙන් කල කිරුණු සම්බුලාවො දිනෙන් දිනම දුර්වල භාවයට පත්වූහ. දිනක් රජගෙට දන්වැළදීමට පැමිණි තාපසයෝ ඇ දැක දුර්වලවූ කාරණා විචාරන්නා වූ රාජ කුමාරිකාවෙහි තොප වනයේ වාසය කොට ආ අවධියෙහි රූපශ්‍රීයෙන් ඉතා යහපත දැන් මේ රාජ්‍යයට පැමිණ කවර හෙයින් සුදුමැලි ශරීර ඇති ව දුර්වල ගියාද? මට කියවයි කීහ. කුමාරිකාවන් කියන්නේ තාපසයන් වහන්ස ඔබගේ පුත්‍රයා මා ස්වාමියා පෙර සේ මා කෙරෙහි ඇදහිලි නැත්තේ සිත්කලු අන්‍ය ස්ත්‍රීන් කෙරෙහිම ඇලී වසන සේක. මා කෙරෙහි නොසිතන සේක. වනයේ දී මාකළ උවටැන් සිහිවන්නේය. ඔහුට එය සිහි නොවන්නේය. මට වනය මීට වඩා වටින්නේය. කෙතරම් සැප ඇතත් ස්වාමියා අප්‍රිය නම් සියළු සැපත් හැර මියයාම ඉතා මැනවි, දුක්බිත පුරුෂයෙක් තමාගේ භාය්‍යාවට හිතවත් නම් මෙබඳු රාජ්‍ය සැපතකට වඩා ඒ බැහැපත් බවම ස්ත්‍රීයකට උතුම් වන්නේයයි තාපසයන්ට තමා දුර්වල වීමට හේතුව කී කල්හි තාපසයෝ තම පුත්‍ර සොඤ්ඤිත රජ්ජුරුවන්ගෙන් ලඟට කැඳවා එමිබා පුත්‍රයෙනි, තොප රෝගයෙන් පීඩිත වූ කලී තොප අත් නොහැර වලට ගොස් උවටැන් කොට තම සත්‍යක්‍රියා බලයෙන් රෝගය සුව කොට රාජ්‍යය කරන ලෙස සැපතෙහි පිහිටුවා තොපට උපකාරීව සිටි බිසවුන් උන්හිටි තැන් පමණකුත් නොවිචාරා තොප කළ සේ ඉතා අයහපත්ය. මිත්‍රදෝහිකම බරපතල වරදක්ම වන්නේය. ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි ස්වාමියාට පක්ෂ කෙනෙක් සොයා ගැන්ම දුෂ්කරය. ඇ ඉතා විශ්වාසීය. ඇ කෙරෙහි සත් පුරුෂව බොහෝ කාලයක් සැපසේ වසවයි අවවාද දී පන්සලටම ගියහ. ප්‍රිය රජ්ජුරුවන් ගිය කල්හි තම අග මෙහෙසිය කැඳවා කියන්නාහු එමිබා සොඤ්ඤු, තොපට වඩා මට උපකාරී කෙනෙක් නැත. මෙතෙක් කල් මා නොකළ වරදට ක්ෂමා කරවි, මෙතැන් පටන් මේ සියළු සැපත් සහ රාජ්‍යන් තොපට දෙමිසි රාජ්‍යය බිසවුන්ට පාවාදී බිසවුන් සමඟ ඉතා ප්‍රීතියෙන් ධානාදී වූ සුවර්තයන් කොට කම් වූ පරිදි මිය පරලොව ගියහ. එකල්හි සම්බුලාවෝ නම් මේ මල්ලිකා දේවිය වන්නාහ. කොසොල් රජ්ජුරුවෝ එකල සොඤ්ඤිත රජු විය. උයනේ තපස් කල පිය රජ්ජුරුවෝ නම් දැන් ලොචතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේය.